

Forskerundersøgelsen

Arbejdsvilkår blandt
universitetsforskere
og andre forskere

Udarbejdet til: Forskerforum

Udarbejdet af: Rådgivende Sociologer

Dato: 23 maj 2012

Om undersøgelsen

- Formålet med undersøgelsen er at få undersøgt den betydningen og oplevelsen af de reformer, der blev gennemført af landets universiteter og sektorforskningsinstitutter med universitetsloven 2003, med fusioner i 2007 samt med strukturreformer i de senere år på især Århus Universitet men også på DTU og KU.
- Desuden er formålet at indsamle viden om arbejdsvilkår, forskningsfrihed, finansiering af forskning mv.
- Der er tale om opfølgning af en tilsvarende FORSKERUNDERSØGELSE 2009 (v. Synovate), samt på lignende undersøgelser i 1999 (Gallup) og 2006 (Bo Jacobsen)
- Undersøgelsen er gennemført blandt forskere på landets universiteter og sektorforskningsinstitutter, der samtidig er medlemmer af en af følgende fire fagforeninger; DM, DJØF, IDA, og JA
- Undersøgelsen er gennemført for Forskerforum med bistand af DM, DJØF, IDA og JA.
- I alt 6453 personer blev inviteret til at deltage i undersøgelsen
- Hvert medlem fik tilsendt en e-mail med et link til et webbaseret spørgeskema
- Undersøgelsen er delt i tre spor.
 - Spor 1 stilles til medlemmer, der er ansat ved universitetet indenfor forskning/undervisning/formidling
 - Spor 2 stilles til medlemmer, der er ansat som "sektorforskere" efter fusionerne 2007 på universiteterne
 - Spor 3 stilles til medlemmer ved en sektorforskningsinstitution, der ikke blev indfusioneret
- Undersøgelsen er gennemført af Rådgivende Sociologer ApS april/maj 2012

Stikprøvestørrelse

I alt 6.453 medlemmer blev inviteret til at deltage i undersøgelsen. 1.790 har besvaret skemaet.

Svarprocent 30%

DJØF har den højeste svarprocent (34%), dog skal bemærkes at her er kun en tredjedel af de potentielt mulige medlemmer udtaget til stikprøve og IDA den laveste 22%.

Tabel 1: Deltagelsesprocent	DM	IDA	DJØF	JA	Total
Inviteret til at deltagelse	3987	1660	434	372	6453
Har besvaret skema	1187	357	146	100	1790
Svarprocent	30%	22%	34%	27%	28%

Ud af de 1.790 svar er 1.582 fra ansatte ved universitetet (spor 1). 141 af de ansatte ved sektorforskningsinstitutter der hører under universitetet har svaret og 67 personer fra sektorforskningsinstitutioner der ikke hører under universitetet

Tabel 2: Deltagelse pr. sportype	DM	IDA	DJØF	JA	Total
Spor 1: Universitetsansat	1055	325	129	73	1582
Spor 2: Sektorforskning under universitetet	92	15	11	23	141
Spor 3: Sektorforskning	40	17	6	4	67
Total	1187	357	146	100	1790

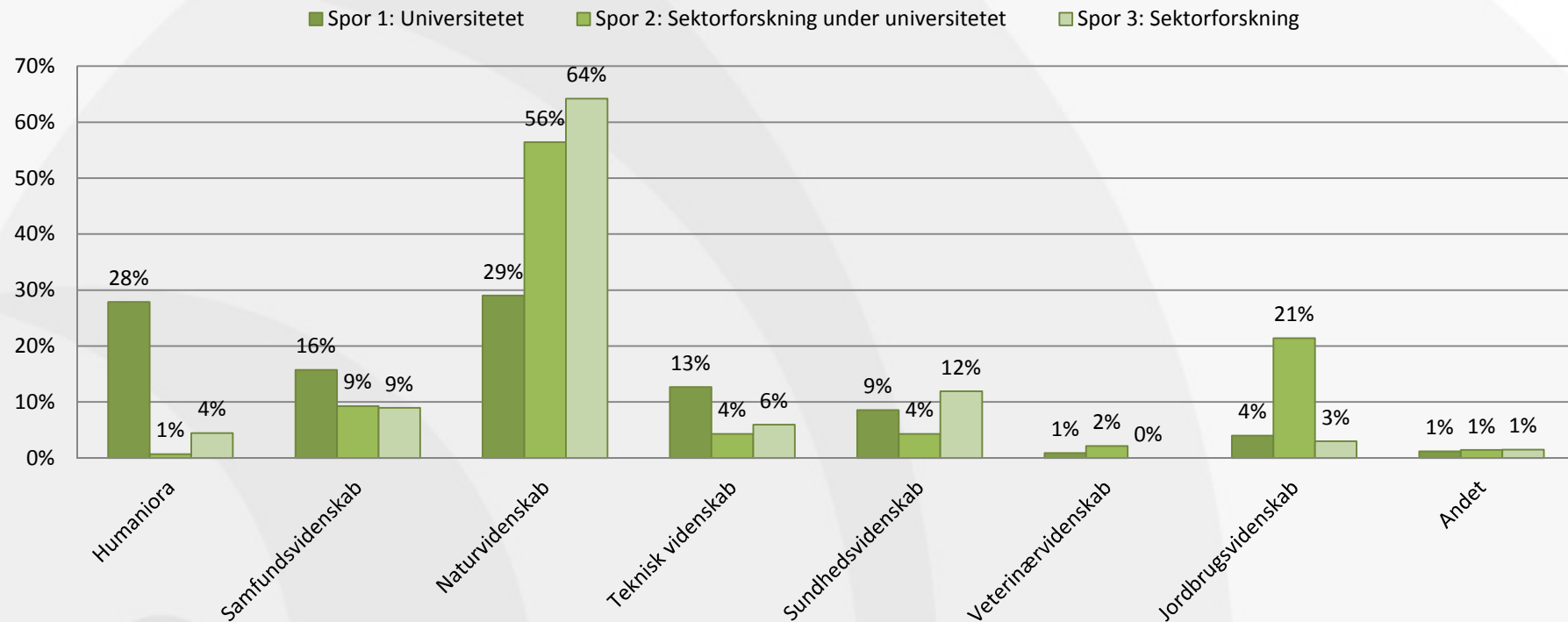
Forskerundersøgelsen

Baggrundsviden om dem, der har
deltaget i undersøgelsen

Baggrundsviden

- Blandt de universitetsansatte er det primært personer fra humaniora og naturvidenskab, der har svaret.
- Fra sektorforskningsinstitutionerne udenfor universitetet er det primært personer fra naturvidenskab der har svaret. (Det skal erindres, at der kun indgår 67 personer i denne gruppe).

Hvilket hovedfagområde arbejder du inden for? Hovedbeskæftigelse



Baggrundsviden

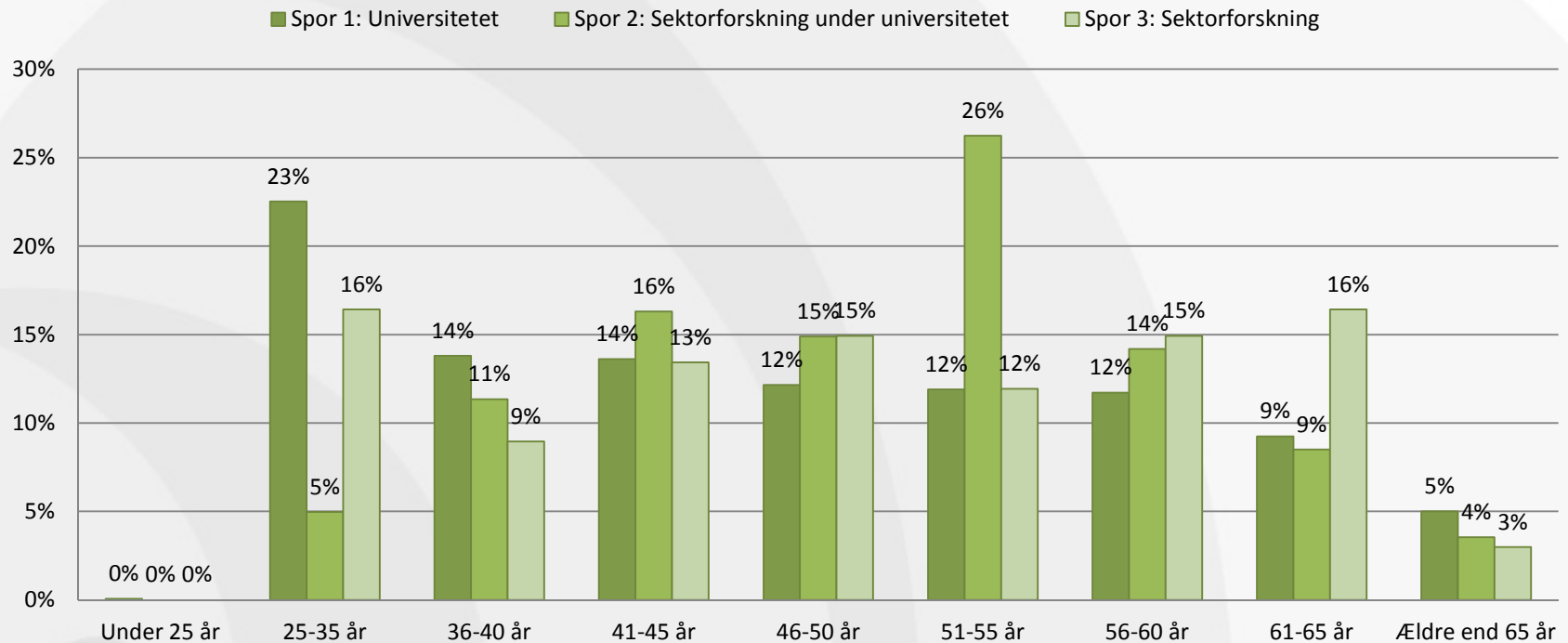
- Fra spor 1 er der primært besvarelser fra lektorer. På spor 2 er det primært seniorforskere, der har besvaret, mens det på spor 3 primært er seniorforskere og seniorrådgivere, der har svaret.

Spør 1	Procent	Spør 2	Procent	Spør 3	Procent
Professor	10%	Professor	4%	Professor	8%
Professor mso.	5%	Lektor	3%	Seniorforsker	33%
Lektor	45%	Seniorforsker	53%	Senior-rådgiver	21%
Adjunkt	7%	Senior-rådgiver	10%	Projektforsker/forsker	8%
Videnskabelig ass.	3%	Projektforsker/forsker	11%	Forskningsass. (sektorforskning)	8%
Post.doc.	9%	Forskningsass. (sektorforskning)	2%	Post.doc.	3%
Ph.d.-stipendiat	15%	Post.doc.	3%	Ph.d.-stipendiat	3%
Studie-adjunkt el. studie-lektor	1%	Ph.d.-stipendiat	3%	Andet	17%
Andet	5%	Andet	11%		

Baggrundsviden

- Aldersmæssigt spreder svarene sig fra 25 år til +65. 25% af svarene i spor 1 stammer fra personer i alderen 25-35 år, mens en fjerdedel af svarene fra spor 2 stammer fra personer i alderen 51-55 år.

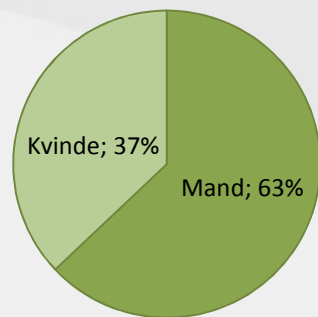
Alder fordelt på spor



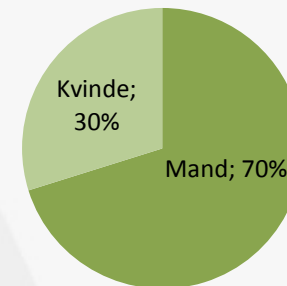
Baggrundsviden

- Der er en klar overvægt af svar fra mænd i undersøgelsen. Andelen af kvinder er meget ens i de tre spor, idet ca. 30% er kvinder.

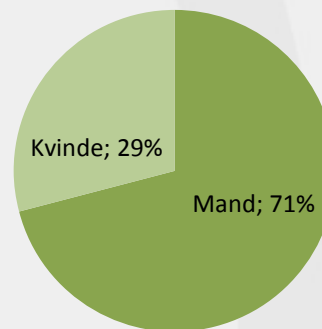
Spor 1: Universitetet



Spor 3: Sektorforskning



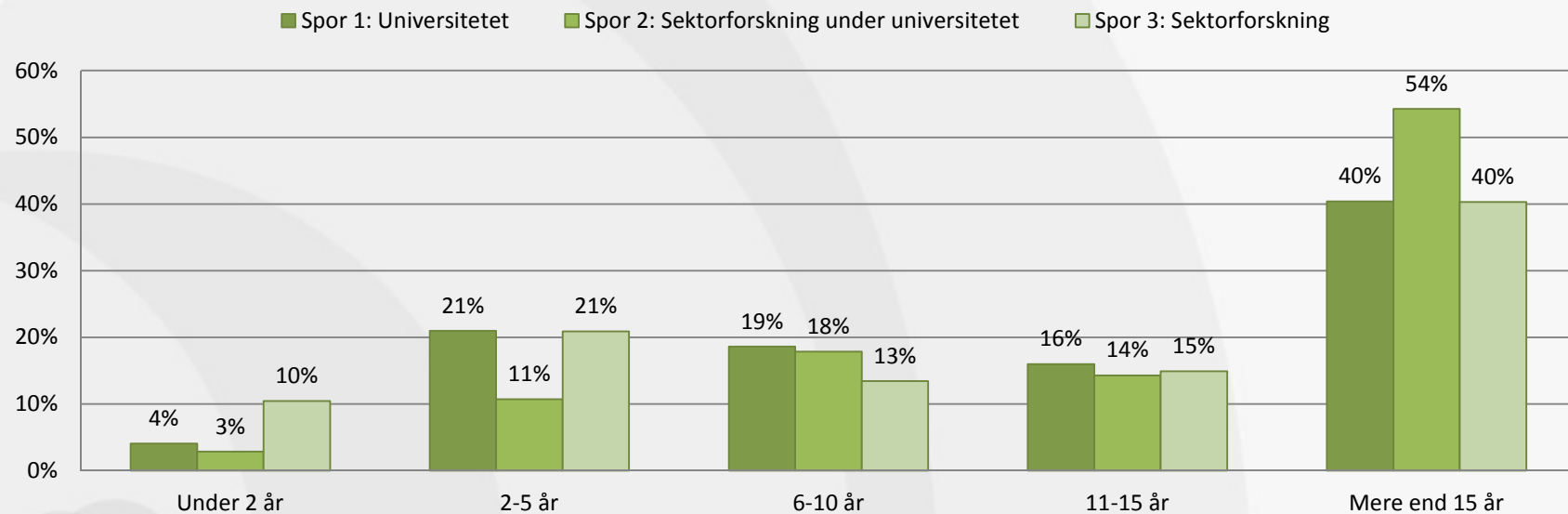
Spor 2: Sektorforskning under universitetet



Baggrundsviden

- Der er en klar overvægt af personer med høj anciennitet indenfor alle tre spor, idet 40-50% har været ansat i universitetssystemet eller sektorforskningsystemet i mere end 15 år.

I hvor mange har du sammenlagt været ansat i universitetssystemet?



Forskerundersøgelsen

Konklusioner

Analyse-enheder

Ad universitetslærere (spor 1)

er der ved udarbejdelse af tabellerne foretaget en tredeling mellem stillingskategorierne i henholdsvis:

- Professorer/lektorer (som den fastansatte stab),
- De tidsbegrænset ansatte (post.docs m.fl.)
- De yngre i karrierestillinger (ph.d.'ere m.fl.)

for at se variationerne mellem disse grupper.

Ad ”sektorforskerne” på universiteterne (spor 2)

er der ved udarbejdelse af tabellerne foretaget en todeling mellem stillingskategorierne i henholdsvis

- Seniorforskere/professorer/lektorer (som er den ”fastansatte” stab)
- De tidsbegrænset ansatte (post.docs, projektforskere m.fl.)

for at se variationerne mellem disse grupper.

Ad sektorforskere på de gamle sektorforskningsinstitutioner (spor 3)

er der ikke foretaget en opdeling, da populationen er relativt lille

Hovedresultater I

Arbejdstid

Spør 1

- Arbejdstiden i 2012 ligner arbejdstiden i 2009. Professorer og lektorer arbejder mest.
- Der er kun lille grad arbejdstidsregistrering og dette er ikke ændret siden 2009. Få har da også aftaler omkring overarbejde
- Man finder gennemgående arbejdstiden acceptabel. Professorer og lektorer dog mindst
- 59% har svært ved at nå deres arbejdsopgaver, 56% føler de bruger for meget tid på administration – i særlig grad professorer og lektorer
- Administration og undervisning er de forhold der fylder meget i svarene for de fastansatte i spør 1

Spør 2

- Arbejdstiden i spør 2 ligger en anelse højere end i spør 1.
- Der er tidsregistrering i langt højere grad end i spør 1, og mere klare regler om afspadsering
- De ansatte finder dog gennemgående arbejdstiden acceptabel, professorer mm. dog mindst.
- 61% har svært ved at nå deres opgaver og 58% oplever, at de bruger for meget tid på administration.
- Administration og myndighedsopgaver er det der fylder mest for de fastansatte i spør 1

Spør 3

- Arbejdstiden svarer i gennemsnit til arbejdstiden for spør 1
- Der er høj grad af tidsregistrering – langt mere end i spør 1, men også flere der har faste aftaler om afspadsering mm.
- Godt halvdelen har svært ved at nå deres opgaver, og godt halvdelen finder at de bruger for meget tid på administration. 65% finder deres ugentlige arbejdstid acceptabel.

Hovedresultater II

Løn

Spør 1

- 51% er enige i at lønnen svarer til kompetencer, 46% er uenige heri.
- 59% er enige i at lønnen er udformet efter objektive kriterier, men 66% angiver ikke at have indsigt i kollegernes løn.

Spør 2

- 48% finder at deres løn svarer til deres kompetencer. Det gælder i lidt højere grad professorerne mm. end de øvrige yngre ansatte.
- 44% har indsigt i deres kollegers løn inklusiv tillæg hvilket er flere end i spør 1.

Spør 3

- 39% finder at lønnen svarer til deres kompetencer, og 38% finder ikke at den gør.
- 52% oplever at have indsigt i kollegernes løn inklusiv tillæg, hvilket er flere end i spør 1 og 2.

Stress

Spør 1

- 29% angiver at være så stressede at det går ud over arbejdsevnen, 41% er uenige i at det skulle være tilfældet.

Spør 2

- 31% angiver at være så stressede at det går ud over arbejdsevnen, mens 38% er uenige i at det skulle være tilfældet

Spør 3

- 14% oplever at være så stressede at det går ud over deres arbejdsevne, det er færre end for spør 1, mens 53% er uenige heri.

Hovedresultater III

Forskning og forskningsfinansiering

Spør 1

- 25% skal indtjene løn via eksterne midler. I gennemsnit 61% af lønnen. Videnskabelige assistenter og postdoc'er skal tjene mest. Op til 90%. Dette indtjeningskrav er meget mere end de fleste finder acceptabelt, idet man gennemsnitligt finder det rimeligt at 26% skal finansieres af eksterne midler.
- 29% finder det positivt at der er krav om at forskning skal finansieres af eksterne midler
- Man oplever gennemgående større konkurrence om midlerne, og 44% finder at de bruger for meget tid på at søge eksterne midler
- 60% af de videnskabelige assistenter og post.doc'er er bekymret for fremtidsmulighederne indenfor deres forskningsgren. Det gælder 46% af professorerne og lektorerne. 62% af alle finder tilmed, at det er nødvendigt at agere mere taktisk i forhold til arbejdsituationen end for 2 år siden

Spør 2

- 86% skal indtjene en løn via eksterne midler, og i gennemsnit skal de indtjene 87%. Dette er mere end spor 1 og 3. 68% finder det negativt, at der er et krav om stigende ekstern finansiering.
- 80% oplever øget konkurrence om midlerne, 68% synes de bruger for meget tid på at søge midlerne og 57% er bekymret for fremtidsmulighederne indenfor deres forskningsområde.

Spør 3

- 47% skal indtjene løn via eksterne midler. Dette er flere end spor 1. 71% skal i gennemsnit tjenes ind den vej, men man finder, at 39% ville være rimeligt
- 55% finder det negativt, at man skal finansiere løn via eksterne midler, hvilket er færre end i spor 1
- 65% oplever øget konkurrence om midlerne, og 34% at de bruger for meget tid på at søge om midlerne.
- Kun 28% er bekymret for deres fremtidsudsigter indenfor deres forskningsgren, det gælder en større andel på spor 1

Hovedresultater IV

Arbejdspålæg

Spør 1

- 30% har en eller flere gange fået pålagt arbejde. For professorer og lektorer handler pålægget om ansøgninger samt undervisning. For de øvrige i særlig grad om undervisning.
- 53% oplever ikke, at pålægget har hindret dem i at forske i det de selv fandt relevant eller påtrængende. 41% har følt sig begrænset i nogen eller høj grad. Det gælder i særlig grad ph.d. stipendiater og adjunkter.

Spør 2

- 37% har indenfor de sidste 2 år modtaget et pålæg om at udføre konkrete arbejdsopgaver. Det handlede i særlig grad om udførelse af myndighedsopgaver. 59% har følt at pålægget begrænsede dem i nogen grad i forhold til egen forskning.

Hovedresultater V

Forskningsfrihed

Spør 1

- 70% oplever at deres forskningsfrihed er uændret i forhold til for to år siden. I 2009 oplevede 40% at deres forskningsfrihed var faldet. I 2012 gælder det 27%
- Mangel på forskningstid, mangel på bevillinger og større konkurrence om midlerne er vigtigste årsager til at forskningsfriheden er blevet mindre.
- 27% føler sig mere styret i deres forskning nu end for to år siden. 38% er uenige i at det skulle være tilfældet.

Spør 2

- 30% oplever at deres forskningsfrihed er blevet mindre, 67% oplever at den er uændret. Årsagen til mindre forskningsfrihed tilskrives i særlig grad tid og mangel på midler. 30% føler sig mere styret i deres forskning i forhold til for 2 år siden. De ansatte i spør 2 oplever - som i spør 3 - at man påtager sig en del myndighedsopgaver, også flere end man måske skulle rent fagligt. Men man oplever ikke, at der er tale om bestillingsarbejde.

Spør 3

- 6% oplever at have fået mere forskningsfrihed, og 12% oplever at være blevet mere styret i deres forskning. Til gengæld oplever 34%, at der er større strategisk styring af deres forskning nu end for 2 år siden.
- Man oplever at påtage sig opgaver, som man ikke burde af faglige grunde i lidt højere grad end man måske finder godt, men også at arbejdet der udføres er gedigent, forstået som at man ikke udfører bestillingsarbejde eller tilpasser resultaterne.

Hovedresultater VI

Ny Ledelse

Spør 1

- 47% finder ikke at de nye ansatte ledere har været en forbedring for arbejdspladsen. Det gælder 61% af professorerne og lektorerne.
- Man oplever i særlig grad, at der tages beslutninger uden faglig begrundelse, det administrative arbejde er uforandret, beslutninger træffes henover hovedet på de ansatte og meget mere.
- Blandt de få der finder, at ny ledelse har været en fordel, peges i særlig grad på, at de nye ledere er bedre til at sikre de ansattes interesser oppe i systemet, skære igennem og koordinere.

Fusionen 2007

Spør 2

- Kun 7% oplever, at fusionen i 2007 har forbedret ens arbejdsbetingelser, og 69 er uenige i, at det er tilfældet. Man oplever, at fusionen ikke har givet mere tid til forskning, flere midler eller mindre administration. Til gengæld er arbejdspladsen blevet mere uoverskuelig, beslutninger tages hen over hovedet på ansatte med mere.

Hovedresultater VII

Medindflydelse

Spør 1

- 58% er uenige i at det videnskabelige personale inddrages tilstrækkeligt i instituttets beslutninger. 70% så gerne at man oprettede institutråd med beslutningsmyndighed over budget og forskningsstrategi, at de ansatte valgte institutlederen og at denne kunne afsættes af de ansatte.
- 12% oplever reel indflydelse i akademisk råd, 6% i bestyrelsen (i særlig grad professorer og lektorer er uenige i at man har indflydelse i bestyrelsen), 28% oplever at have indflydelse i samarbejdsudvalget, og 46% oplever at have reel indflydelse på instituttet.

Spør 2

- 25% er enige eller meget enige i, at de ansatte inddrages tilstrækkeligt i instituttets beslutninger, mens 56% er uenige heri. I forhold til at oprette institutråd eller give de ansatte flere beføjelser både ved ansættelse og afskedigelse af institutlederen placerer de ansatte i spør 2 sig midt mellem spør 1 og 3, idet spør 1 er mest enige i at se ansatte skal have flere beføjelser, og de ansatte i spør 3 er mindst enige heri.

Spør 3

- 20% er uenige i at de inddrages nok, mens 40% er enige i at de gør. Der er således langt større tilfredshed med niveauet af inddragelse på spør 3 end på spør 1. Der er således også færre, der finder, at det er en god ide at oprette råd med medarbejderindflydelse, at lederen vælges af de ansatte eller at personalet skal kunne afsætte en leder.
- Kun 7% finder, at det havde været en fordel hvis institutionen i 2007 var blevet indfusioneret under et universitet. 49% finder ikke, at det havde været en fordel

Hovedresultater VIII

Undervisning

- En tredjedel finder, at det er en myte, at undervisningsstandarden er blevet ringere de seneste å, en tredjedel finder ikke, at det er en myte, og en tredjedel er i tvivl.
- 50% finder ikke, det er berettiget når pressen kritiserer universiteterne for ikke at levere nok konfrontationsundervisning. Dette finder i særlig grad professorer og lektorer.
- Baggrunden for få konfrontationstimer skal i særlig grad findes i dårlig økonomi.
- 51% er uenige i at deres kolleger underviser for lidt, og kun 18% er enige. En tredjedel finder, at undervisningen belaster opfyldelsen af andre arbejdsforpligtelser.
- En tredjedel finder, at de studerende har for få basiskvalifikationer til at man kan gennemføre tilfredsstillende faglig undervisning, en tredjedel er uenige heri og en tredjedel er i tvivl. 65% oplever, at de studerende har en tilgang til studiet, hvor de fokuserer for meget på det der er eksamenspensum.

Køn

- 32% finder ikke, at det er et problem at andelen af kvinder i faste stillinger er lav. 36% finder, at det er et problem. Kun 17% finder at kønskvotering er løsningen på den skæve kønsfordeling.

Hovedresultater IX

Strukturreformen

Spør 1

- 75% har oplevet at der indenfor de sidste år er igangsat en større strukturreform.
- 16% oplever, at denne reform er fagligt motiveret og 65% gør ikke
- 18% finder reformen er fornuftig. 56% gør ikke
- 82% finder at reformen har været topstyret af ledelsen. 9% gør ikke
- 8% finder at reformen vil betyde en administrativ aflastning. 68% gør ikke
- 15% tror at reformen vil blive en succes efter indkøring. 48% gør ikke

Spør 2

- 86% har oplevet at der indenfor de sidste år er igangsat en større strukturreform.
- 16% oplever, at denne reform er fagligt motiveret
- 18% finder reformen er fornuftig.
- 85% finder at reformen har været topstyret af ledelsen
- 9% finder at reformen vil betyde en administrativ aflastning.
- 14% tror at reformen vil blive en succes efter indkøring.

Hovedresultater X

Arbejdssituation og ledelse

Spør 1

- 40% er tilfredse med deres arbejdssituation. Det gælder i særlig grad adjunkter og ph.d'ere
- 58% er tilfredse med deres nærmeste leder. 22% er ikke
- 49% holder mødet med deres institutleder. Det gælder dog kun 25% af post.doc'erne og 38% af adjunkterne og ph.d'erne 17% finder at deres institutleder er med til at ens opgaver kan opfyldes indenfor acceptabel arbejdstid. 47% er uenige heri.
- 17% finder at institutlederen/ dekanen kontrollerer arbejdet for meget, mens 62% er uenige heri.

Spør 2

- 39% er tilfredse med deres arbejdssituation. Det gælder de yngre ansatte i lidt højere grad (post.doc'ere mm)
- 64% er tilfredse med nærmeste leder. 42% holder møde med deres leder. Dette er på niveau med spør 1 men meget mindre end spør 3.
- 43% finder at institutlederen er med til at sikre at man kan nå sine arbejdsopgaver. Det er nogenlunde samstemmende med svarene i spør 3 men en større andel end i spør 1. 12% føler sig kontrolleret for meget af lederen/ dekanen.

Spør 3

- 51% er tilfredse med deres arbejdssituation, hvilket er lidt flere end i spør 1.
- 66% er tilfredse med nærmeste leder, og 94% holder møde med deres leder. 14% føler sig for kontrolleret af lederen, mens 73% er uenige heri.
- 41% oplever at lederen er med til at sikre at arbejdsopgaver kan udføres indenfor acceptabel arbejdstid. Dette er flere end i spør 1 hvor det gælder 17%.

Forskerundersøgelsen

Rapporter med resultater

Om undersøgelsen

- Den følgende del af rapporten rummer svarene fra undersøgelsen
- Da spørgsmålene til de tre grupper ikke er helt identiske, er rapporten delt op i henhold til de tidligere beskrevne tre spor
 - Spor 1: Medlemmer, der er ansat ved universitetet indenfor forskning/undervisning/formidling
 - Spor 2: Medlemmer, der er ansat som "sektorforskere" efter fusionerne 2007 på universiteterne
 - Spor 3: Medlemmer ved en sektorforskningsinstitution, der ikke blev indfusioneret
- Først gennemgås svarene for spor 1, så spor 2 og dernæst spor 3

Om undersøgelsen

- For spor 1 gælder at besvarelserne er opdelt i tre grupper
 - Professorer og lektorer
 - Adjunkter og ph.d'er
 - Post.doc'er og videnskabelige assistenter
- For spor 1 har vi sammenlignet svarene fra denne undersøgelse med svarene fra 2009. Sammenligningen viser generelt, at der kun er sket få ændringer fra 2009 til 2012. Den store overensstemmelse giver en indikation af, at der er god troværdighed ved undersøgelsen i 2012
- For spor 2 gælder at der er færre svar. Besvarelserne er derfor opdelt i to grupper
 - Professorer, seniorforskere, seniorrådgivere og projektforskere/forskere
 - Forskningsassistenter, Post. Doc'er, ph.d'er
- For spor 3 er der ingen opdeling sket grundet få besvarelser
- I spor 2 og 3 har det ikke været muligt at sammenligne svarene i 2012 med svarene i 2009, da disse to spor ikke svarede adskilt på spørgsmålene i 2009. Svarene kan derfor ikke sammenlignes.
- Kategorien "ved ikke" er kun medtaget i spørgeskemaet i meget begrænset omfang. De steder hvor "ved ikke" indgår som svarkategori, er "ved ikke" svarene medtaget i besvarelserne, da vi har fundet, at disse "ved ikke" svar har en selvstændig værdi